

LAAT MIJN VOLK GAAN

W.J. Ouweneel e.a.

Laat Mijn volk gaan

De tien plagen over Egypte en Gods oordelen over de westerse wereld

Laat Mijn volk gaan

De tien plagen over Egypte en Gods oordelen over de westerse wereld

Uit het Duits vertaald door: Marcel Verwaal en Hugo Bouter, "Die zehn Plagen über Ägypten" - Neustadt: Ernst-Paulus Verlag, 1986. ISBN 90-6353-168-0.
Nederlandse uitgave 1989 - Uitgeverij H. Medema, Vaassen.

Redactie: Hugo Bouter
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Herziene editie 2017
OudeSporen online uitgeverij
Illustraties: James J. Tissot

'Mozes en Aäron hebben al deze wonderen gedaan voor de farao, maar de Heere verhardde het hart van de farao'.

Exodus 7:14 - 11:10

Inhoud

Inleiding	9
1. Typologie	10
2. Het boek Openbaring	11
3. De eindtijd	12
De staf die een slang werd	13
Algemene indeling van de plagen	16
De eerste plaag: water veranderd in bloed	19
De tweede plaag: kikkers	21
De derde plaag: muggen	25
De vierde plaag: steekvliegen	29
De vijfde plaag: veepest	35
De zesde plaag: zweren	39
De zevende plaag: hagel	43
De achtste plaag: sprinkhanen	47
De negende plaag: duisternis	51
De tiende plaag: de dood van de eerstgeborenen	55

Inleiding

De tien plagen die volgens Exodus 7-11 Egypte troffen aan het begin van de geschiedenis van Israël, vormen een bijzonder belangwekkend onderwerp, en wel om drie redenen:

- (1) historisch: in de plagen van Egypte gaat het om de grote strijd tussen Jahweh, de God van Israël, en de valse goden van Egypte, in een tiental heel verschillende facetten.
- (2) profetisch: de plagen vormen naar mijn stellige overtuiging ook een voorafschaduwing van de grote strijd die God in de eindtijd, vlak voor en bij de wederkomst van Christus, voert met de 'goden' van deze wereld, zoals ik nader hoop duidelijk te maken.
- (3) praktisch: de plagen van Egypte hebben ook ons als gelovigen iets te zeggen, vooral omdat wijzelf in de eindtijd leven.

In Exodus 7:3 lezen we dat God tegen Mozes zegt: 'Maar ik zal het hart van de farao verharden en Mijn tekenen en Mijn wonderen in het land Egypte talrijk maken'. Wij spreken meestal over de *plagen* van Egypte, maar God noemt ze hier Zijn tekenen en wonderen. Later, in Exodus 9:14, spreekt God ook over Zijn plagen die Hij zou sturen. Hier echter in hoofdstuk 7 noemt God ze Zijn *tekenen en wonderen*. Dit waren niet in de eerste plaats tekenen en wonderen voor de farao, maar voor het volk Israël. Want alles wat God over de farao en Egypte bracht, was weliswaar als oordeel voor Egypte bedoeld, maar diende ook als wonderteken voor het volk van God.

Toegepast op ons – en in directe samenhang met de profetische betekenis van de plagen – zijn het geestelijke lessen die ons leren welke oordelen God over de tegenwoordige wereld brengt, en wat Hij straks met de wereld zal doen nadat de Gemeente uit de wereld is opgenomen. Dan zal God Zijn plagen in hun volle omvang over de wereld uitstorten, maar Zijn volk veilig door die plagen heenleiden. Het is niet mijn bedoeling op alle bijzonderheden van deze hoofdstukken in te gaan; dat is ook niet nodig. Het is al mooi genoeg als we de hoofdlijnen van deze hoofdstukken beter gaan begrijpen.

Daarom wil ik eerst drie algemene punten met betrekking tot deze tekenen en wonderen noemen, om hun betekenis nader te verklaren.

1. Typologie

In het *totale* verloop van de gebeurtenissen die we in het eerste deel van het boek Exodus vinden, ligt een bijzondere typologische betekenis. We zien hier ten eerste een individuele betekenis, en wel hoe de zondaar in Gods licht komt, zijn zonden ontdekt en leert schuilen achter het bloed van het Lam (Ex. 12). In Exodus 13 en 14 vinden we dan de grote waarheid van de verlossing uit de macht van Egypte (een beeld van de zondige wereld) en van de farao (een beeld van de satan), door de Rode Zee heen.

Deze hoofdstukken hebben echter ook een profetische betekenis. Dat is al duidelijk in Exodus 2 te zien. Daar wordt ons Mozes voorgesteld, een type van Christus als de Verlosser die God aan Zijn volk heeft gegeven. In Handelingen 7:20-44, 51-53 trekt Stefanus een duidelijke parallel tussen Mozes en Christus. Mozes wordt geboren en groeit op, en zijn hart gaat naar het volk van God uit. Hij slaat de Egyptenaar dood, maar wordt door zijn volk verworpen; zo werd ook Christus door Zijn volk verworpen, nadat Hij de vijand had overwonnen. Mozes vlucht naar het buitenland; zo is ook Christus van deze aarde buitenslands gereisd, zoals Hijzelf in gelijkenissen zegt (Matt. 25:14; Marc. 13:34). Maar in deze tijd van verwerping heeft Christus een bruid uit de volken, die ons in Sippora wordt voorgesteld. Zij deelt met Hem Zijn verwerping, Zijn vreemdelingschap, afgezonderd van de wereld en van Israël; zo heeft ook de Gemeente een plaats in afzondering van de wereld en van Israël.

Maar dan verlangt het hart van Mozes weer naar zijn arme, verdrukte volk: op Gods bevel keert hij naar het volk terug om zich ervoor in te zetten en het ten slotte (Ex. 13 en 14) te verlossen door de Rode Zee heen. Zo zal ook eens het volk Israël – althans het overblijfsel van dit volk, dat zich tot God zal bekeren – door de ‘wateren’ van het oordeel heen verlost worden. Dit thema vinden we in het derde psalmboek¹ terug; daar wordt de verlossing van Gods volk in het verleden in direct profetisch verband gebracht met hun toekomstige verlossing bij de wederkomst van Christus. Echter, vóórdát deze verlossing – in type voorgesteld in Exodus 13 en 14 – kan plaatsvinden, moet eerst profetisch in vervulling gaan wat we in Exodus 7-11 vinden.

Als Christus Zich weer met Zijn volk bezighoudt, zal de verlossing niet van vandaag op morgen gebeuren. In Exodus 5 en 6 zien we dat het volk eerst in een nog grotere verdrukking komt dan tevoren. Zo zal ook het overblijfsel van het volk Israël in de toekomst in het Beloofde Land grote tegenslagen meemaken, die véél erger zijn dan alles wat het volk ooit in zijn geschiedenis tot dusver heeft beleefd.

Wat we in deze plagen over Egypte – een beeld van de wereld – vinden, moet dus te maken hebben met de gebeurtenissen die God in de eindtijd over de wereld brengt, eerst indirect in Zijn voorzienigheid, later echter als rechtstreekse oordelen vanuit de hemel. Israël is dan al naar het Beloofde Land teruggekeerd. Vervolgens zal zich daar een gelovig overblijfsel vormen, en Christus – van Wie Mozes een type is – zal Zich weer in genade met dit volk bezighouden. Hij zal de wereld laten zien dat het Zijn volk is, en wel door enerzijds de wereld de macht en heerlijkheid van God in oordeel te laten zien en anderzijds ten slotte het overblijfsel van Israël uit de macht van al zijn vijanden te verlossen.

2. Het boek Openbaring

De profetische betekenis van deze plagen wordt echter niet alleen door de typologische samenhang duidelijk, maar ook door vergelijking met het boek Openbaring. De plagen die hier beschreven worden, vinden we namelijk bijna allemaal in de Openbaring terug. Dit boek beschrijft ons vanaf hoofdstuk 6 ‘het

1 Psalm 73 tot 89.

uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk komen zal, om te verzoeken hen die op de aarde wonen' (Openb. 3:10). Het uur van de verzoeking komt over de gehele aarde en is dus niet hetzelfde als de Grote Verdrukking, want die zal speciaal Israël treffen (Jer. 30:7). De tien plagen komen overeen met het 'uur van de verzoeking', want zij troffen niet zozeer Israël als wel Egypte, d.i. de wereld. In Openbaring 9:20v. en 16:9 lezen we dat Gods oordelen hadden moeten bewerken dat de mensen zich bekeerden en Hem de eer gaven; hetzelfde doel hadden de plagen met betrekking tot Egypte.

In Openbaring 18:4 zien we nog een ander belangrijk punt, en wel dat de plagen tijdens het uur van de verzoeking vooral de christelijke wereld, het naamchristendom zullen treffen – dat na de opname van de Gemeente op aarde blijft voortbestaan. God roept daarom Zijn ware volk in deze tijd tot Zich, opdat het zich van de naambelijders afzondert en voor deze plagen gespaard blijft. Vooral in Openbaring 16, waar we de zeven schalen van de gramschap van God vinden, zien we dat die op een opmerkelijke manier met de tien plagen overeenstemmen (zie vs. 2-4, 10v., 13, 21; zie ook 8:6-8, 12; 9:3). We zullen bij diverse plagen daarop terugkomen. Maar de genoemde argumenten geven op zichzelf al een duidelijke aanwijzing dat de plagen van Egypte een voorafschaduwing vormen van wat de wereld (vooral de naamchristelijke wereld) zal overkomen nadat de Gemeente opgenomen is.

3. De eindtijd

Deze plagen doen evenwel niet zó plotseling hun intrede in deze wereld, dat van vandaag op morgen alles volledig verandert als de Gemeente is opgenomen. Er is veeleer sprake van een geleidelijke overgang, zodat ook de Gemeente nog gedeeltelijk de (indirecte) oordelen over de wereld zal meemaken. De plagen nemen dus reeds een aanvang terwijl de Gemeente nog op aarde is, vlak vóór de komst van Christus. Dat betekent dat als wij thans in de eindtijd leven, de toestanden die in deze plagen voorgesteld worden, in principe dus vandaag al aanwezig moeten zijn. Ik hoop dan ook duidelijk te maken dat wat we hier vinden, vandaag de dag om ons heen al werkelijkheid aan het worden is.

Als we dat echt gaan zien, zullen deze dingen voor ons – en daar gaat het om – werkelijk 'tekenen en wonderen' worden. We komen daardoor namelijk tot een dieper inzicht dat we in de laatste dagen leven en dat de komst van de

Heer voor Zijn Gemeente vlak voor de deur staat. Laten deze plagen inderdaad voor ons tekenen en wonderen zijn, opdat we de lessen hieruit met ons hart begrijpen en op ons geweten laten inwerken, evenals God toentertijd met deze plagen niet alleen Egypte, maar ook Zijn volk Israël lessen te leren had, die zichzelf ter harte moesten nemen en die zij aan hun kinderen moesten doorgeven (Ex. 10:1vv.).

Ter onderstreping van dit punt noem ik 2 Timoteüs 3. Daar zegt Paulus dat er in de laatste dagen zware tijden zullen zijn. Hij somt daar op hoe de mensen dan zullen zijn, welke verschrikkelijke karaktertrekken zullen openbaren. Ze hebben een schijn van godsvrucht; dat betekent dat ze de schijn ophouden christen te zijn, maar in werkelijkheid zullen ze de kracht van het christelijk geloof, van Gods waarheid, verloochenen. Het gaat in dat gedeelte dus duidelijk om de naamchristelijke wereld. In verband daarmee verwijst Paulus naar de tovenaars Jannes en Jambres, die in hun tijd Mozes weerstonden. Zo zullen er in de laatste dagen mensen zijn die in naam 'christen' zijn, maar de kracht van de waarheid verloochenen en tegen ieder in verzet komen die voor de waarheid van God opkomt. 'Maar zij zullen', zegt Paulus, 'niet verder voortgaan; want hun onzinnigheid zal aan allen geheel duidelijk worden' (vs. 9). Dit laat ons zien dat wat we hier in de plagen vinden ook voor ons van grote praktische betekenis is, want we leven inderdaad in de laatste dagen, waarin de 'tovenaars van de farao', instrumenten in de hand van de duivel, op het terrein van de christenheid met hun 'toverkunsten' proberen de kracht van de waarheid weg te nemen en het Woord van God af te zwakken.

De staf die een slang werd

Exodus 7:1-13

Dit gedeelte van Exodus 7 vormt een belangrijke inleiding op de plagen. God zegt tegen Mozes en Aäron dat zij naar de farao moeten gaan en op diens wens (vs. 9) een wonder moeten verrichten, namelijk de staf van Aäron op de grond werpen. In Exodus 4:1-5 lezen we ook zoiets. Daar moest Mozes zijn staf op de grond werpen en hij werd tot een slang. Toen Mozes vluchtte voor de slang, zei God tegen hem dat hij de slang bij de staart moest oppakken. Hij werd toen weer tot een staf in zijn hand. Dit teken moest hij voor de ogen van

het volk Israël doen. In Exodus 4:30 lezen we dat het Aäron was, die dit teken daadwerkelijk voor de ogen van het volk heeft uitgevoerd.

Hier in Exodus 7 zegt God dat Aäron nu hetzelfde teken voor de ogen van de Egyptenaren en de farao moet doen. Daardoor krijgt dit teken een iets andere betekenis. Ten eerste wordt niet aan Mozes gevraagd om zijn staf op de grond te werpen, zoals in Exodus 4, maar aan Aäron. We lezen later in Numeri 17 over de staf van Aäron, dat die was gaan leven en amandelbloesem had voortgebracht. Deze staf spreekt van de opstandingskracht van het nieuwe leven, dat uit de dood van Christus is voortgekomen. Aäron zelf is een beeld van de opgestane en verheerlijkte Heer, die ons voor het aangezicht van God vertegenwoordigt, zoals de hele Hebreeënbrief duidelijk maakt.

In Exodus 4 lag de nadruk erop dat Mozes de staf weer ter hand moest nemen; die les ging Mozes en het volk Israël aan. Hier bij Aäron lezen we slechts dat hij de staf voor de ogen van de farao op de grond moest werpen. Mozes wierp de staf op de grond en hij vluchtte bang weg voor de slang, zoals de mens

eens de macht die God hem had gegeven – daarvan is de staf een beeld – op de grond wierp en zij tot een slang werd. Op die manier heeft de satan, de vijand van de zielen, macht over de mensen gekregen. Maar de satan en ook zijn onderdanen – voorgesteld door de farao en de Egyptenaren – moeten erkennen dat de staf weer in de hand van de ware Mozes terug is, en dat de opgestane Heer alle macht in handen heeft (Matt. 28:18).

Aäron spreekt echter van de verheerlijkte Heer en Zijn priesterschap (vgl. Hebr. 4:14; 8:1v.; 9:11v.). Hier verschijnt Aäron voor de farao en werpt zijn staf op de grond, die daardoor tot een slang wordt. Hetzelfde zien we vandaag de dag. Christus heeft alle macht in hemel en op aarde, ook al zien we dat niet. Wij zien nog niet alle dingen aan Hem onderworpen (Hebr. 2:8). Voor ons, en vooral ook voor de wereld, lijkt het alsof alle macht volledig in handen van de duivel is; maar dat is niet zo. Christus zegt tegen Pilatus: 'U zou geen enkele macht tegen Mij hebben, als het u niet van boven was gegeven' (Joh. 19:11). Paulus zegt in Romeinen 13:1 met een zinspeling op de satanische keizer Nero: 'Want er is geen overheid dan door God!'

Het lijkt alsof sommige mannen de hele wereld in spanning kunnen brengen door bijv. met oorlog te dreigen. We kunnen aan vele mannen denken die de loop van de gebeurtenissen in de wereld beïnvloeden. Maar als we nauwkeuriger toezien, begrijpen we dat dit niet volledig het geval is. Alle macht is in de handen van Hem, die opgestaan is en verheerlijkt aan Gods rechterhand zit. Hij staat boven elke macht die de vorm van een slang heeft. Het woord voor slang is hier in Exodus 7 een ander woord dan in Exodus 4, en betekent meer 'draak' of 'monster'. De Heilige Geest wijst daardoor op een veel grotere en sterkere macht dan in Exodus 4. Het lijkt er vandaag de dag op dat er een geweldige macht in handen van de groten van de aarde ligt, maar feitelijk is zij in de hand van de opgestane en verheerlijkte Christus. Alle macht wordt aan die heersers door God gegeven. Immers, 'het hart van een koning is in de hand van de HERE als waterbeken, Hij neigt het tot alles wat Hem behaagt' (Spr. 21:1). Alle machten in de wereldgeschiedenis zijn door God gegeven en onder Zijn voorzienigheid en toelating op aarde gevestigd.

Dit zal zolang voortduren tot de Gemeente is opgenomen. Maar dan zal de satan, de 'draak', met zijn eigen machten komen, en wel de 'beesten' van Openbaring 13. Het herstelde Romeinse rijk – het eerste 'beest' in Openbaring 13 – zal uit de afgrond opkomen (Openb. 11:7; 17:8). Zowel deze macht alsook de antichrist – het tweede 'beest' in Openbaring 13, ook de 'valse profeet'

genoemd – zullen hun macht direct van de satan ontvangen. Dat zijn de slangen (draken) die de tovenaars van de farao tevoorschijn brengen.

Echter, als dit ogenblik komt dat de machten van Satan tevoorschijn treden, zal Christus, die alle macht heeft, die machten te niet doen – zoals de staf van Aäron de staven van de tovenaars verslond. Hierin liggen voor ons belangrijke lessen. Ook dit voorval met de staf van Aäron maakt namelijk duidelijk dat de plagen niet alleen betrekking hebben op de tijd ná de opname van de Gemeente, maar dat ze nu al bezig zijn werkelijkheid te worden, in het bijzonder binnen de christenheid. We hebben al gezien dat de tovenaars van de farao in 2 Timoteüs 3 verbonden worden met dwaalleraars in het naamchristendom van de laatste dagen. Deze tovenaars proberen de kracht van de tekenen en wonderen voor het volk van God te kleineren en te verminderen, zodat het erop lijkt dat de satan de overwinning behaalt. Maar als de tegenstander ten slotte zelf met zijn ‘beesten’ komt, zal Christus die in de poel van vuur werpen (Openb. 19:20) – en Hij zal de satan zelf in de afgrond en ten slotte ook in de poel van vuur werpen (Openb. 20:2-3; 10).

Dit teken dat Aäron met zijn staf moest verrichten, vormt zoals gezegd de inleiding tot de plagen en het toont ons in feite meteen al aan het begin het verdere verloop en ook het einde. Dat einde zal zijn dat Christus en God zullen zegevieren, dat de macht van God groter blijkt te zijn dan de macht van de satan en dat ten slotte alle machten van de wereld verbroken worden en God Zijn volk verlossing schenkt.

Algemene indeling van de plagen

Eigenlijk staat de tiende plaag, de dood van de eerstgeborenen, apart. De tiende plaag is geen ‘plaag’ meer, d.w.z. geen oordeel in voorzienigheid meer, maar de afsluiting en bekroning van Gods wegen met Israël en de wereld, zoals dit profetisch wordt vervuld in de verschijning van Christus. De andere negen plagen staan in nauw verband met elkaar en kunnen duidelijk in drie groepen van ieder drie plagen worden ingedeeld. Het is goed om vanaf het begin de algemene kenmerken van deze plagen te begrijpen. Bij de eerste, vierde en zevende plaag maakte God steeds een nieuw begin. In al deze gevallen moest Mozes namelijk ‘s morgens vroeg voor de farao verschijnen. Elk van deze morgens wijst op een nieuw begin in Gods handelen met de farao en

met Egypte: aan het begin van de eerste beide plagen van iedere groep van drie plagen laat God de farao waarschuwen, maar de derde plaag van iedere groep volgt dan direct, als een soort bekroning en bezegeling van de beide voorafgaande plagen, zonder enige waarschuwing.

De eerste drie plagen vormen een bijzonder geheel, doordat hier de tovenaars een rol spelen en Gods plagen proberen te imiteren. De andere zes plagen horen eveneens op een bijzondere manier bij elkaar, doordat God daar Zijn volk Israël apart neemt, zodat het niet aan de plagen wordt blootgesteld die Hij over Egypte brengt. Ook de laatste drie plagen vormen een bijzondere groep, want daar gaat het om oordelen die rechtstreeks uit de hemel over het volk Egypte komen, en wel nadat Mozes zijn staf of zijn hand naar de hemel heeft uitgestrekt. In de eerste drie plagen zien we in het bijzonder de dingen die ook wij al meemaken en die ons evenzeer 'raken' als de wereld. Het is het begin van de afsluitende wegen van God met de wereld in de eindtijd. Bij deze eerste drie plagen proberen de tovenaars – die een beeld zijn van dwaalleraars in de naamchristenheid – de kracht van Gods lessen voor Zijn volk weg te nemen, opdat het volk de tekenen in de wind slaat en in plaats daarvan de tovenaars zal volgen. Verder speelt in de eerste drie plagen de staf van Aäron een rol, die bij de overige zes plagen niet meer wordt genoemd. Zoals gezegd wijst deze staf op de werkzaamheid van Hem die verheerlijkt aan Gods rechterhand zit.

Na dit overzicht van de drie groepen van drie plagen willen we nu nader bezien wat de negen plagen ons te zeggen hebben. In de eerste drie plagen vinden we zoals gezegd de dingen die onder de voorzienigheid en de toelating van God in onze wereld, en wel in het bijzonder in het naamchristendom, vandaag de dag gebeuren. Deze drie plagen tonen ons de algemene uiterlijke verdorvenheid in de harten van de goddelozen.

De eerste plaag: water veranderd in bloed

Exodus 7:14-25

Bij de eerste plaag moest Aäron zijn staf nemen en zijn hand uitstrekken 'over de wateren van Egypte, over hun stromen, over hun rivieren, over hun waterpoelen en over hun hele watervoorraad' (7:19). Al het water verandert in bloed, zodat alle leven daaruit verdwijnt; de vissen in de Nijl sterven. Het water wordt onbruikbaar voor de Egyptenaren.

Alle plagen zijn een openbaring van Gods macht, en wel in het bijzonder van Zijn macht tegenover de macht van de goden van Egypte. De Nijl werd vereerd als een van de voornaamste goden van Egypte, want alle voorspoed, alle zegen had Egypte te danken aan de Nijl. Het was erg trots op die rivier en beschouwde die als zijn eigendom (Ezech. 29:3). Nu zien we echter hoe God deze grote macht waarop Egypte steunde, onmiddellijk verdierf: de wateren veranderden in bloed; het leven verstikte.

Zien we dat in overdrachtelijke zin niet dagelijks om ons heen gebeuren? Alles wat God aan natuurlijke zegeningen – waarvan de Nijl een beeld is – op aarde heeft gegeven, wordt in onze dagen bedorven. Het gaat hier niet om geestelijke maar om natuurlijke zegeningen, zoals in Handelingen 14:17, waar we lezen dat God de volken regen van de hemel en vruchtbare tijden gaf en hun harten met voedsel en vreugde vulde. Deze natuurlijke zegeningen worden vandaag de dag bedorven door het wanbeleid van de mens ten aanzien van het milieu, en daardoor onbruikbaar om er nog langer ten volle van te genieten. De natuur,

de schepping van God, wordt door het uitbuitende handelen van de mens tot de dood veroordeeld. De mens is bezig door de verontreiniging van lucht en water de natuur letterlijk te verstikken. Als het zo doorgaat, zal de wereld binnen enkele tientallen jaren volstrekt onleefbaar zijn.

Maar tegelijk moeten we zeggen dat dit alles gebeurt onder de voorzienigheid en toelating van God, zonder ook maar iets af te doen van de verantwoordelijkheid van de mens. God laat het alles toe als teken en wonder voor het volk van God. Voor de wereld is het een plaag, maar voor Gods volk een teken dat we in de laatste dagen leven. We zien hoe alles wat God de mensen aan zegeningen gegeven heeft, aan hun vingers ontglipt. Om nog één ander voorbeeld te noemen: zelfs het werk dat we dagelijks verrichten en dat God de mens als een natuurlijke zegen heeft gegeven, wordt tot een vloek voor de mens. Hij is met zijn werk, en zelfs met zijn dagelijkse en huiselijke bezigheden door en door ontevreden. Waar komen anders die vele stakingen en het hoge ziekteverzuim vandaan? Het is in deze mate nog nooit voorgekomen dat de mens geen vreugde meer vindt in zijn dagelijkse arbeid. Talloze huisvrouwen zijn niet meer tevreden met hun taak in het gezin en overstromen de arbeidsmarkt. En ga zo maar door. De natuurlijkste dingen van het alledaagse leven worden door de moderne mens verdorven.

Maar dan komen de tovenaars van Egypte. Ook vandaag de dag komen ze en vertellen dat deze dingen helemaal geen plaag van God zijn, maar dat het een heel natuurlijke ontwikkeling betreft, een gevolg van de vooruitgang van de techniek. We moeten dat op de koop toe nemen bij de vele zegeningen die de techniek met zich meebrengt. Deze dwaalgeesten maken ons wijs dat deze zegeningen verreweg groter zijn dan de eraan verbonden vloek. Zo proberen de tovenaars met hun kunsten en imitaties het voor ons geloofwaardig te maken dat het niet God is die Zijn hand hierin heeft, maar alleen de mens. Op die manier nemen ze echter de kracht van het teken weg. Maar wat ze niet kunnen, is al dat bloed wegnemen! De tovenaars kunnen het bloed niet opnieuw in water veranderen. Ze kunnen de ellendige situatie niet opheffen, maar het bederf alleen maar groter maken door het overgebleven water ook nog in bloed te veranderen. Moeten deze dwaalgeesten er soms trots op zijn dat zij hun onafhankelijkheid van God willen bewijzen door de kwaal alleen maar erger te maken? Het enige effect is, dat de 'tovenaars' van vandaag op deze wijze proberen de kracht van Gods waarheid weg te nemen.

De tweede plaag: kikkers

Exodus 8:1-15

We komen nu tot de tweede plaag. Als we nauwkeurig lezen, zien we dat God bij de eerste drie plagen nog geen onderscheid tussen Israël en Egypte maakt. Het volk Israël is hier nog niet van de plagen uitgezonderd en heeft dus evenals de Egyptenaren volop van de plagen te lijden. Voor ons, gelovigen in deze tijd, betekent dit dat ook wij niet aan de invloed van deze 'plagen' kunnen ontkomen. Wij hebben eveneens met het feit te maken dat de natuur en alles wat God in de schepping tot onze zegen heeft geschonken, door de zonde van de mens wordt bedorven. Wij worden door de eerste drie plagen precies zo getroffen als alle andere mensen in deze wereld, of wij willen of niet.

Hoe ernstig dat is, zien we bij deze tweede plaag. De kikkers komen uit de Nijl, ook hier weer een beeld van de natuurlijke zegeningen die God in Zijn genade aan de wereld heeft gegeven. Als we willen weten wat kikkers in de Schrift voorstellen, vinden we een duidelijke aanwijzing in Openbaring 16, dat we in de inleiding al hebben geciteerd. Bij de zesde schaal in dit hoofdstuk lezen we dat daar onreine geesten als kikkers zijn, die uitgaan om de koningen van de wereld op te ruïen tot de strijd tegen het Lam (vs. 13 en 14). Onreine geesten als kikkers. Wat voor onreinheid is dat? Het volgende vers, dat God als een waarschuwing tussenvoegt, geeft ons daarvoor een aanwijzing: 'Gelukkig hij die waakt en zijn kleren bewaart, opdat hij niet naakt wandelt en men zijn schaamte niet ziet' (vs. 15). Natuurlijk heeft dit allereerst een geestelijke betekenis, maar we kunnen het ook letterlijk toepassen. In Leviticus 18 is het 'ontbloten van de schaamte' een verzachtende omschrijving van de geslachtsgemeenschap, en dus denken we bij de onreinheid die ons in de kikkers voorgesteld wordt, met name aan

immoraliteit, seksuele onreinheid. We hoeven vandaag maar te denken aan de vele homoseksuele en buitenechtelijke relaties, aan de pornografie, die via de massamedia vaak ook de huizen van christenen binnenkomt, aan de vele seksclubs en seksshops, enzovoorts.

De kikkers komen uit de Nijl, een beeld van de natuurlijke zegeningen die God ons heeft geschonken. Tot die zegeningen behoort ook de liefde tussen man en vrouw binnen het huwelijk, waarbij tevens is inbegrepen de geslachtsgemeenschap, die door God als een grote zegen voor de mens is bedoeld. Hier echter wordt zij tot een vloek, tot een bron van onreinheid voor het hele land Egypte. De kikkers kwamen in alle huizen, in de baktroggen, bakovens, bedden en slaapkamers. Geen terrein van het leven lijkt wel van deze verontreiniging uitgezonderd. In Psalm 105:30 lezen we dat de kikkers zelfs in de kamers van de koningen kwamen. Ook de overheden zijn niet vrij van onreine geesten, zeker niet van de immoraliteit.

Onreine dingen vervullen de wereld zozeer dat ook wij er niet vrij van blijven, tenzij we ons in onze huizen opsluiten. En zelfs dan kunnen we nog verontreinigd worden als we naar de radio luisteren of de krant lezen. We worden verontreinigd wanneer we reclamebeelden op de televisie of in allerlei tijdschriften zien en als ons oog per ongeluk valt op wat er buiten op straat aangeplakt is. We kunnen dit niet vermijden, maar we moeten God wel bidden of Hij voortdurend onze harten ervan wil reinigen. We kunnen zelf niet verhinderen dat we met deze onreinheid in aanraking komen.

Laten we ook vooral niet luisteren naar hen die beweren dat er vroeger ook al zoveel verdorvenheid was. Ja, vroeger waren er ook 'kikkers', maar nog nooit in zulke massa's. Op iedere plek waar de Egyptenaren hun voeten wilden neerzetten, en zelfs in de slaapkamers en in de bedden, waren de kikkers. Zóver gaat de seksuele verontreiniging ook vandaag de dag, tot letterlijk in de slaapkamers en de bedden aan toe (vgl. Hebr. 13:4, lett. 'bed').

Het is trouwens opmerkelijk te zien wat de kikkers uit Openbaring 16 doen. Ze roepen de koningen en hun legers op tot de strijd tegen God en het Lam (vgl. Openb. 17:14; 19:11-21) in Harmagedon, d.i. het gebergte van Megiddo. Dat herinnert ons aan de eerste keer in de Bijbel dat te Megiddo strijd werd geleverd, en wel toen de Kanaänitische koning Jabin met zijn legeroverste Sisera tegen het volk Israël optrok (Richt. 4 en 5). In Kanaän waren diezelfde onreine geesten werkzaam (vgl. Lev. 18, vooral vs. 3). Debora zingt daar ook

van: wanneer de Kanaänitische soldaten met rijke buit zouden terugkeren, zouden ze in hun wellust de meisjes verkrachten die ze in Israël hadden geroofd (Richt. 5:30).

We zien dagelijks hoe de morele verdorvenheid toeneemt, met name in het zgn. christelijke Westen. Hier zijn ook 'tovenaars' actief, dwaalgeesten, vooral binnen de christenheid, die met hun imitaties komen aanzetten door van een 'natuurlijke, gezonde ontwikkeling' te spreken, waardoor alle taboes die er voorheen waren, aan de kant geschoven moeten worden. Ze moedigen openlijk homofiele relaties aan en praten buitenechtelijk verkeer goed. Homofiele paren kunnen in sommige kerken zelfs ingezegend worden! De tovenaars kunnen met hun verdraaiingen deze plagen alleen maar erger maken. Het enige wat de tovenaars doen, is het aantal kikkers in Egypte nog groter maken.

Zulke onreine geesten nemen bovendien, als we niet waakzaam zijn, in ons hart de kracht van Gods teken weg. Want God geeft ons hierin een teken. Hij laat deze dingen toe als een les voor Zijn volk. God laat ons zien dat Hij nu al bezig is Zijn oordelen over de wereld te brengen, ja, dat de Heer op het punt staat te komen. Als we luisteren naar wat de dwaalgeesten in de christenheid te zeggen hebben, lopen we het gevaar ons de kracht van dit teken te laten ontnemen.

De derde plaag: muggen

Exodus 8:16-19

Hierna volgt vanaf hoofdstuk 8:16 de derde plaag. Nu moet Aäron zijn staf uitstrekken en op het stof van de aarde slaan: ‘Strek je staf uit en sla het stof van de aarde, zodat het tot muggen wordt in heel het land Egypte’. Deze nieuwe plaag volgt direct op de voorafgaande, zonder enige pauze of waarschuwing. Door deze muggenplaag worden alle mensen en dieren getroffen. Opnieuw proberen de tovenaars met hun imitaties indruk te maken, maar dit keer slaan ze tevergeefs op de grond. Ze konden wel water in bloed veranderen en ook kikkers uit het water doen opkomen, maar hier moeten ze zeggen: ‘Dit is de vinger van God’ (vs. 19). Als het erom gaat leven te doen ontstaan, muggen uit het levenloze stof van de aarde te voorschijn te laten komen, dan houdt zelfs de macht van Satan op en moet de mens – hier de tovenaars, werktuigen van Satan – wel erkennen: ‘Dit is Gods vinger’. Dit is een veelbetekenende uitdrukking.

Voor zover ik weet komt deze uitdrukking verder nog maar eenmaal in de Schrift voor, en wel in Lucas 11:20. Daar zegt Christus dat Hij door de vinger van God de boze geesten uitdreef. In de paralleltekst in Matteüs 12:28 lezen we dat Hij door de Geest van God de boze geesten uitdreef. De vinger van God is dus de werkzaamheid van de Heilige Geest. God de Heilige Geest kan uit het stof van de dood leven doen ontstaan. Dat het stof van de aardbodem inderdaad een beeld van de dood is, zien we o.a. in Genesis 3:19 waar staat: ‘want stof bent u en u zult tot stof terugkeren’. En in Psalm 22:16 zegt de Messias: ‘U legt Mij in het stof van de dood’. God is echter in staat uit dit stof van de dood nieuw leven te wekken door Zijn Heilige Geest.

Zo lezen we in Romeinen 8:11 dat God onze sterfelijke lichamen levend zal maken door Zijn Geest die in ons woont. Wat een oneindige zegen zal dat voor de gelovigen zijn als onze sterfelijke lichamen met een nieuw, onvergankelijk leven worden begiftigd als Christus terugkomt. Of het nu is dat onze lichamen in een oogwenk veranderd worden, of dat onze lichamen uit de dood opgewekt worden (1 Kor. 15:51-52), voor ons zal leven uit de dood een geweldige zegen zijn.

Maar wat zal de opstanding zijn voor de wereld, voor de ongelovigen, als zij bij de opstanding van de onrechtvaardigen uit de dood opgewekt zullen worden? Als deze opgestane zondaars voor de Grote Witte Troon staan, worden ze desondanks nog 'de doden' genoemd (Openb. 20:12). De opstanding zal voor

de ongelovigen veel verschrikkelijker zijn dan het sterfbed of de lichamelijke dood. Wanneer 'leven' uit de dood voortkomt, betekent dat voor ongelovigen juist de grootst denkbare rampzaligheid. Het is Gods vinger, de kracht van de Heilige Geest, die deze verschrikking over hen brengt.

Het stof wordt hier tot muggen. Dat zijn diertjes die bij de mens het bloed wegzuigen. In Leviticus 17: 11 lezen we dat 'de ziel van het vlees in het bloed is'. Dat is het dus wat de muggen wegzuigen: het leven. Hier zien we dat juist datgene wat voor de gelovigen een zegen inhoudt, de vernieuwing van het leven dat uit het stof herrijst, voor de ongelovigen een vloek, een verstikking, een beroving van het leven is. Betekent de opstanding voor óns leven en onvergankelijkheid, wat voor de ongelovigen uit het stof rijst, is dood en verschrikking.

Maar zien we dat als een zwakke voorbode ook nu al niet dagelijks om ons heen in de wereld gebeuren? Hoeveel 'muggen' zijn er niet die het leven van de mensen wegzuigen! Er zijn in de laatste eeuwen veel ziekten geweest waarmee ook de christelijke wereld werd geplaagd. Maar het lijkt erop dat we al deze ziekten spoedig overwonnen zullen hebben. Hoewel: we hoeven maar te denken aan hart- en vaatziekten, aan kanker, en ook aan een ziekte als AIDS. Maar ik denk nog aan iets heel anders, waarmee de mensen vandaag naar de dokter lopen. Zestig tot tachtig procent van de mensen in de wachtkamers van de huisartsen hebben kwalen die het gevolg zijn van geestelijke spanningen. We spreken dan van psychosomatische ziekten: lichamelijke aandoeningen die het gevolg zijn van de bovenmatige stress waaraan mensen blootstaan. Maar liefst één derde deel van de mensheid is neurotisch. Onze gecompliceerde, verwarrende en deprimerende maatschappij is vol 'muggen' die mensen angst, depressie en zenuwzwakte bezorgen en soms zelfs psychotisch maken.

De 'muggen' die nu al oprijzen uit het stof van de moderne samenleving betekenen voor de moderne mens een vloek – een plaag die God Zelf met Zijn 'vinger' over de mens brengt om hem te tuchtigen en tot inkeer te brengen. De westerse mens wordt vandaag de dag door een gejaagd en rusteloos, verwarrend en beangstigend leven gekweld op een manier als nog nooit eerder gebeurd is. Dat geldt voor ons allemaal: gelovigen én ongelovigen, want de plaag treft Israël én Egypte. Bijna niemand van ons kent nog een rustig en kalm leven: het is een gejaagd bestaan met zenuwslopende, bovenmatige inspanningen en kwellingen geworden. Dat is nu het uitzuigen van de ziel, van het leven. Het is een plaag van God voor de hele westerse wereld van vandaag.

Ook bij deze derde plaag lezen we nog niet dat het volk Israël ervan uitgezonderd is; als gelovigen moeten wij te midden van deze nerveuze, gejaagde wereld ons leven leiden. Maar in feite beleven we toch nog maar de voorboden van de plaag. Eens zal deze plaag in haar volle omvang over deze wereld losbreken, namelijk wanneer in de tweede opstanding (na het Vrederijk) niet het leven, maar de tweede, de eeuwige dood de opgestane ongelovigen treft.

Hierin zien we de volle ernst van deze plagen die God vandaag de dag al over de wereld brengt. Ik heb er echter al op gewezen dat deze plagen voor óns een teken van de macht van Gods vinger zijn, en wij herinneren ons daarbij met blijdschap dat diezelfde vinger (dat is Zijn Geest) voor óns eenmaal nieuw leven uit de dood voortbrengt. Dat zal spoedig werkelijkheid worden, als onze lichamen zullen worden vernieuwd en wij de Heer tegemoet zullen gaan in de lucht. Daarna zullen in het bijzonder die plagen de wereld treffen die we in het nu volgende gedeelte hopen te overdenken.

De vierde plaag: steekvliegen

Exodus 8:20-32

Nu volgt de vierde plaag, waarbij we in vergelijking met de voorgaande plagen een belangrijk verschil constateren: vanaf deze plaag tot en met de negende plaag zien we hoe God Zijn volk afzondert van Egypte (d.i. de wereld). Voor ons betekent dat vandaag dat het hier om plagen gaat die alleen de wereld treffen, en waarvoor de gelovigen gespaard kunnen worden, als zij zich tenminste niet met de wereld verbinden. Profetisch herinnert het ons ook eraan dat als het huidige volk van God, de Gemeente, is opgenomen, er daarna in Israël een gelovig overblijfsel zal zijn, dat God zal bewaren door alle plagen en verzoeking en heen die Hij in Zijn voorzienigheid over de wereld zal laten komen.

Over deze scheiding tussen Gods volk en de wereld lezen we in vers 23: 'Ik zal Mijn volk ervan vrijwaren en uw volk niet.² Morgen zal dit teken gebeuren'. De verlossing die God om zo te zeggen tussen de wereld en Zijn volk stelt – zodat de laatsten wel en de eersten niet van de plaag verlost zullen zijn – is een teken. Dat houdt in dat ook deze plaag ons iets te zeggen heeft, net als de volgende vijf plagen, want alle negen plagen nemen nu al in de kiem een aanvang in de wereld om ons heen.

Mag ik u vragen: Waar staat u? Aan welke 'kant' van deze verlossing tussen Gods volk en de wereld? Behoort u tot hen die in het land Gosen wonen?

2 of: 'Ik zal een verlossing zetten tussen Mijn volk en uw volk'.

Gosen betekent: ‘nabijheid’. Het is het land waar Jakob dicht bij Jozef kon wonen, en waar wij nu – en het gelovig overblijfsel van Israël straks – vlak bij het hart van God mogen wonen. Als u zich ook daar bevindt, zult u voor deze plagen die over de wereld komen, gespaard blijven. Of staat u aan de andere kant, aan de kant van Egypte, van de wereld? Staat u aan de kant van hen die niet verlost zijn, die God nu in Zijn voorzienigheid – en spoedig rechtstreeks vanuit de hemel – met Zijn oordelen treft?

Dan zult u ook met deze vierde plaag te maken krijgen, waarvan we in vers 21 lezen: ‘(...) dan zal Ik steekvliegen op u, uw dienaren, uw volk en uw huizen afzenden’. De oorspronkelijke betekenis van de uitdrukking ‘steekvliegen’ is niet helemaal zeker, maar vermoedelijk betekent het zoiets als vermenging, een mengsel van allerlei soorten ongedierte. Kennen wij ook niet die vermenging van ‘ongedierte’, van ‘steekvliegen’, die niet zoals de muggen het bloed uitzuigen, maar allerlei vuiligheid en ziekte overdragen? Het is allerlei klein gewriemel dat het leven van de mensen verontreinigt en bederft. We zijn hier nog niet eens bij de ergste plagen aangeland, maar ook deze ‘steekvliegen’ zitten de mensen al flink dwars en brengen hen van streek.

Afgunst, jaloezie, kwaadspreken, irritaties, scheve verhoudingen, elkaar dwarszitten, pesterijtjes, ga zo maar door: het zijn allemaal voorbeelden van dit soort ongedierte. Ze lijken op de kleine vossen die de wijngaarden vernielen (Hoogl. 2:15). Ze halen alles wat er maar in de wijngaard te vinden is, overhoop. De bruid in het Hooglied doet daarom het verzoek die vosjes te vangen, want ze zouden ook haar relatie tot de bruidegom kunnen bederven. Het zijn deze kleine ‘vossen’, zoals hier deze kleine ‘insecten’, die de relaties tussen de mensen te gronde richten.

Let wel: dit is zoals gezegd de eerste plaag waarvan Gods volk gevrijwaard blijft. De kikkers en muggen kunnen we niet vermijden, maar van de steekvliegen zouden we geen last hoeven te hebben, als we ons maar werkelijk als Gods volk gedragen. Kennen wij de afgunst en de irritatie, zoals die bij ongelovigen zo vaak wordt gevonden? Hoe staat het met het kwaadspreken over anderen? Zeggen ook wij niet vaak dingen achter iemands rug, die eigenlijk niet helemaal waar zijn en waarmee we de ander bevuilen en de luisteraars belasten? Zitten we elkaar niet vaak onderling dwars, soms zelfs voor de ogen van onze medemensen? Paulus zegt in Titus 3:3: ‘Want ook wij waren vroeger onverstandig, ongehoorzaam, dwalend, aan allerlei begeerten en genietingen verslaafd, in boosheid en afgunst levend, verfoeilijk [en] elkaar hatend’. Dat

zijn wij dus van origine! Maar als wij aan de kant van het verlorene volk staan, kunnen we zeggen: 'ook wij waren'.

Hoe vaak echter komen deze dingen niet te midden van Gods volk voor! Hoe weinig zijn we in de dagelijkse praktijk echt van de wereld (Egypte) afgezonderd. God laat deze plagen in Zijn voorzienigheid toe, ook onder ons. Het zijn nog geen oordelen die rechtstreeks uit de hemel komen, zoals de laatste drie plagen. Het zijn plagen die in Zijn voorzienigheid over de wereld komen, waardoor Hij aan het licht brengt wat er in de harten van de Egyptenaren leeft. Maar ook zien we bij dit tweede drietal plagen niet zozeer wat er in de wereld om ons heen gebeurt, zoals bij de eerste drie plagen, maar wat er bij de zondige mens – vaak helaas ook de gelovigen – zélf naar buiten komt en wat er in zijn hart leeft. Bij de volgende plaag zien we dat nog sterker tot uitdrukking komen.

Maar eerst nog iets over de merkwaardige woorden van de farao, die hij bij deze plaag uitspreekt. Nadat er een scheiding tussen Gods volk en Egypte is aangebracht, zien we hoe de farao compromissen begint voor te stellen. De wereld onder leiding van de satan kan het niet verdragen dat gelovigen een afgezonderde plaats ten opzichte van de wereld innemen. Ze streeft ernaar deze afzondering zo klein mogelijk te houden, door te proberen de Gemeente met de wereld te verbinden. Farao's eerste aanbod is: 'Ga heen, breng offers aan uw God in dit land' (Ex. 8:25). Ja, de satan zou het nog wel toestaan dat gelovigen God in Egypte dienen. Maar wat heeft het voor zin om God te dienen zonder door de 'Rode Zee' gegaan te zijn?

De Rode Zee is een beeld van dat wat de dood van Christus voor ons heeft bewerkstelligd: we zijn door Zijn dood uit deze wereld verlost, bevrijd uit de macht van de zonde en de satan, en van de wereld gescheiden. Hoeveel mensen zijn er echter niet die de naam 'christen' dragen, maar ernaar streven God in deze wereld te dienen, terwijl ze in het onmiddellijke machtsgebied van de satan en zijn demonen blijven? Wat een afschuwelijke dienst is dat voor God! Kun je God aan déze zijde van de Rode Zee, dus van de verlossing, dienen? Kun je Hem dienen met een hart dat niet gereinigd en verlost is, met een leven dat niet bevrijd is, dat nog steeds in de macht van de satan en de zonde is? Kan dát dienst voor God zijn?

Mozes gaf daarop ten antwoord: 'Wij willen drie dagreizen ver de woestijn intrekken en de HERE, onze God, offers brengen, zoals Hij ons gezegd heeft'

(vs. 27). Wat houdt deze reis van drie dagen in? Na drie dagreizen kwam het volk in Mara aan (Ex. 15:22), waar het bittere water zoet werd door het stuk hout dat erin geworpen werd. De drie dagreizen vormen de 'weg' van Christus, die voor ons stierf en op de derde dag opstond uit de dood, en daardoor de bitterheid van de dood uit ons leven wegnam. Dat is de absolute voorwaarde om God te kunnen dienen: eenmaking met Christus in Zijn dood en opstanding. Wie door geloof verbonden is met de gestorven en opgestane Heer, kan waarachtig Hem dienen.

Dan komt Farao met zijn tweede list: 'Ik zal u laten gaan, zodat u aan de HERE, uw God, in de woestijn offers kunt brengen. Alleen, ga beslist niet te ver weg' (vs. 28). De eerste list is nog gemakkelijk te onderkennen: men begrijpt al gauw dat het onmogelijk is God te dienen zonder verlost te zijn. Maar doorzien we ook deze tweede list? Farao zegt: 'Alleen, ga beslist niet te ver weg'. Hij zegt als het ware: Jullie mogen wel naar de andere kant van de Rode Zee trekken, maar ga niet zo ver weg dat jullie niet meer onder mijn invloed blijven en ik jullie niet snel kan terughalen naar Egypte. Wat betekent het die reis van drie dagen in de woestijn niet te maken? Het betekent dat we wel verlost zijn, door de Rode Zee heen, maar niet de les van Mara hebben geleerd. We hebben niet verwerkelijkt om de dingen van de oude mens op de plaats van het oordeel, van de dood en de opstanding van Christus te brengen.

Realiseren we ons wel dat er een enorme scheiding tussen de wereld en ons heeft plaatsgevonden? Is de wereld werkelijk voor ons gekruisigd? Is zij werkelijk voor ons zo verachtelijk dat we er zover mogelijk vandaan willen blijven? In Galaten 6:14 zegt Paulus: '(...) door Wie voor mij [de] wereld gekruisigd is'. Op die verachtelijke plaats zijn we met Christus verbonden; ver van de wereld zijn we verwijderd. Laten we leren dat alles wat van onze oude natuur, uit ons vlees is, zijn plaats moet hebben in de dood van Christus. We kunnen God alleen dienen op die geestelijke 'afstand' van drie dagen, in de kracht van een nieuw leven. Mozes doorziet dat en gaat daarom niet op de list van de farao in; dat is wat wij ook moeten leren.

De vijfde plaag: veepest

Exodus 9:1-7

Bij de nu volgende, vijfde plaag wordt het vee van de Egyptenaren door het oordeel getroffen. Voordat ik daarop inga, moet ik wijzen op een merkwaardig punt in Exodus 8:26. Mozes noemt daar een reden waarom het voor de Israëlieten niet mogelijk was God te dienen in het land Egypte. Die reden is dat ze dan dat wat voor de Egyptenaren een gruwel was, aan God zouden moeten offeren. Schapen en runderen waren voor de Egyptenaren een gruwel, net zoals het samen eten met Hebreëen (Gen. 43:32) en het werk van schaapherders (Gen. 46:34). Dat past bij elkaar, want de Hebreëen zijn schaapherders. Voor de mensen van de wereld is het een gruwel om nauw contact met een 'Hebreeër' te hebben. Ten eerste is dat vanwege de naam, die letterlijk 'doortrekker' betekent. De Hebreeër is dus een pelgrim, een bijwoner op aarde. Ten tweede is de Hebreeër voor de wereldling een gruwel, omdat hij 'schapen en runderen' houdt. Immers, de hoogste reden waarom het volk van God ze bezit, is dat het ervan neemt om aan God te offeren. Het zijn offers die verwijzen naar de heerlijkheid van Christus in Zijn offer voor God. Zo'n offerdienst is een gruwel voor de Egyptenaren, voor de wereld. Zouden wij deze offers dan kunnen brengen op het terrein van de wereld? Mozes maakt in Exodus 8:26 duidelijk dat dit onmogelijk is.

In de vijfde plaag nu worden juist de schapen en runderen van de Egyptenaren getroffen, want hoewel ze voor hen een gruwel waren, hadden ze deze dieren ondertussen toch in hun bezit gekregen. Maar zij gebruikten dit vee niet om er God offers van te brengen. Zo is het vandaag ook met de wereld. Alles wat zij bezit, houdt zij voor zichzelf alleen, zonder de Gever ervan te eren en

Hem Zijn deel terug te geven. En als wij geen van de wereld afgezonderde plaats innemen, zal dat bij ons ook gebeuren en zal het oordeel ook ons treffen. Waartoe hebben wij immers onze ‘schapen en runderen’, ja, al onze bezittingen? Erkennen wij God als de Gever en maken we van ons bezit gebruik om Hem ervan te offeren? Mozes zegt bij een latere gelegenheid dat de Israëlieten ook hun vee wilden meenemen om hiervan voor Jahweh een feest te bereiden (Ex. 10:9).

Het gaat hier niet in eerste instantie om het ondersteunen van armen en behoeftigen met onze stoffelijke middelen, maar het gebruiken van onze geestelijke goederen om God offers van lof en aanbidding te brengen, opdat Hij erdoor wordt verheerlijkt. Maar we kunnen het ook breder toepassen. Waarvoor hebben wij onze bezittingen? Houden wij ze gereed voor God of gebruiken we ze alleen voor onszelf? Is het, zoals voor de Egyptenaren, een gruwel voor ons om Hem ons bezit ter beschikking te stellen? Genieten we liever alleen voor onszelf ervan, net zoals de naambelijders en de wereldlingen? In dat geval zal ook ons deze plaag treffen, want dan maken wij ons één met de wereld en dat is een ernstige zaak!

In hoofdstuk 5:3 had Mozes gezegd: ‘Laat ons toch drie dagreizen ver de woestijn ingaan, zodat wij de HERE, onze God, offers kunnen brengen; anders zal Hij ons treffen met de pest of met het zwaard’. Het volk was gehoorzaam en trok de woestijn in, en daarom hoefde God hen niet met de pest te treffen. Maar die pest trof wel de ongehoorzame Egyptenaren. We vinden verscheidene malen in de Schrift dat God Zijn plagen afwendt wanneer er gehoorzaamheid aanwezig is, terwijl Hij Zijn plagen laat komen over hen die ongehoorzaam zijn. De melaatsheid van Naäman werd genezen doordat hij gehoorzaam was, maar diezelfde melaatsheid trof Gehazi, die ongehoorzaam was en voordeel uit de situatie wilde behalen, zodat Elisa moest zeggen: ‘Was het de tijd om dat zilver aan te nemen en gewaden aan te nemen, om olijfbomen en wijngaarden, schapen en runderen, dienaren en dienaressen te kunnen kopen?’ (2 Kon. 5:26).

En wij? Is het de tijd om alleen maar aan ons bezit te denken? Dan zou de ‘pest’ die God van Israël afwendde en over Egypte bracht, ook onze bezittingen wel eens kunnen treffen – als we ze zoals de Egyptenaren alleen maar voor onszelf gebruiken, voor ons eigen genot, en niet om alles aan God ter beschikking te stellen. Laten we Hem bidden dat wij onze gaven en middelen, onze talenten en bezittingen zo zullen gebruiken dat Christus erdoor verheerlijkt wordt, en

wel bovenal in de offerdienst van de gelovigen. Als we dat doen, zal deze plaag van welvaart, rijkdom en bezit, die de samenleving zo geweldig in haar greep heeft, ons niet raken, maar zal Zijn zegen over ons komen. Dan gaat het zoals met Israël, tot wie Farao boden uitzond om de omvang van de plaag te weten te komen. Wat was de uitslag? '(...) en zie, van het vee van Israël was zelfs niet één beest gestorven' (9:7). Daar had God voor gezorgd. Zo wil God ook ons zegenen in onze gaven en bezittingen. Maar zoals Hij met Egypte deed, zal Hij ook met allen doen voor wie het een gruwel is hun middelen voor Hem te benutten. Moge de Heer in Zijn genade geven dat Hij ook niet tegen ons zal moeten zeggen: 'Van hem echter die niet heeft, ook wat hij heeft, zal van hem worden genomen' (Matt. 25:29b).

De zesde plaag: zweren

Exodus 9:8-12

De plagen worden steeds zwaarder. De vierde plaag heeft betrekking op onze onderlinge omgang en relaties, die zo gemakkelijk bevuild kunnen worden. De vijfde plaag gaat een stap verder: hier treft God de mensen in hun bezittingen, die ze met veel zorg omgeven maar hebzuchtig voor zichzelf gebruiken. De zesde plaag is nog weer erger. God zal een tijd laten aanbreken waarin Hij bij de mensen van de wereld aan het licht zal brengen wat er in hun hart leeft. Bij de zesde plaag breken er namelijk zweren uit bij de mensen, en ook bij de dieren, ‘zweren die als puisten openbreken’ (Ex. 9:9). We weten dat innerlijke verontreinigingen (infecties) naar buiten kunnen breken in de vorm van zweren. Het is een beeld van de zondige natuur, die zich door vreselijke daden een weg naar buiten kan banen (vgl. Matt. 15:19). Het doet denken aan de melaatsheid, ook een beeld van de inwendige zonde, die in uitwendig wangedrag naar buiten breekt (vgl. Lev. 13 en de gevallen van melaatsheid bij Mirjam, Gehazi en Uzzia).

Hier in Egypte breken de zweren zelfs uit bij de *tovenaars*, door Paulus zoals gezegd Jannes en Jambres genoemd. Deze geleerden treffen we hier voor de laatste keer in het verhaal aan, nadat we een tijdlang niets van hen hadden gehoord. Hier komen ze weer voor onze aandacht, en wel om het woord van Paulus te bevestigen dat ‘hun onzinnigheid aan allen geheel duidelijk zal worden, zoals ook bij die [beiden] het geval was’ (2 Tim. 3:8-9). Het zal voor allen zichtbaar worden dat de dwaalgeesten in de laatste dagen niet in staat zijn ‘Gods vinger’ (de Heilige Geest) na te bootsen, zoals bij de derde plaag duidelijk werd. Nu, bij de zesde plaag, wordt hun dwaasheid nog verder

openbaar – zelfs letterlijk –, want de zweren breken bij henzelf uit. En dat nog wel bij tovenaars die overeenkomstig de Egyptische godsdienst aan de gaafheid van het lichaam zo'n groot belang hechtten, dat ze de lichamen van hun koningen balsemden om ze eeuwenlang intact te houden! Juist bij deze lichaamsvereerders worden de lichamen met afschuwelijke zweren bedekt.

Het is opmerkelijk te zien waar die zweren vandaan komen. God zegt tegen Mozes en Aäron: 'Neem voor uzelf uw handen vol as uit de oven' (9:8). Die as moest Mozes in de lucht strooien. Tussen de laatste plaag van de eerste reeks van drie plagen en de laatste van de tweede reeks, de derde en de zesde plaag dus, bestaan duidelijke parallellen. We vonden al een andere parallel, namelijk dat bij beide plagen de onmacht van de tovenaars aan het licht kwam. Nu ontdekken we een nieuwe parallel: bij de derde plaag ging het om stof waaruit leven voortkwam dat juist tot een plaag werd, en hier bij de zesde plaag gaat het om roet of as uit een smeltoven. 'Dan zal het [roet, of de as] over heel het land Egypte worden tot stof' (9:9).

Stof en as horen bij elkaar, beide spreken van de dood. *Stof* is op zichzelf dood, en zo zullen wij wat het lichaam betreft tot stof terugkeren (Gen. 3:19). As is het resultaat van verbranding, een beeld van Gods vernietigende oordeel.

Als zondaars dan ook in Gods licht met zichzelf worden geconfronteerd, kunnen ze met Job zeggen: 'Ik (...) doe boete in stof en as' (Job 42:6). Als ze zich nog verder verootmoedigd hebben, kunnen ze zelfs met Abraham zeggen: '(...) hoewel ik stof en as *ben*' (Gen. 18:27). Waar een dergelijke houding van zelfveroordeling en verootmoediging bij mensen aanwezig is, kan God met Zijn volle zegen tot hen komen. Daar kan uit het dode stof, uit de as die na de verbranding in de oven overblijft, leven en zegen tevoorschijn komen. Zijn onze hoogste zegeningen immers niet gebaseerd op het feit dat Christus voor ons de 'smeltoven', het vuur van Gods oordeel, heeft doorgemaakt? Uit de as van het oordeel over Christus als het volmaakte Offer (vgl. Lev. 1:16; 4:12; 6:10v.), komt zegen voor Gods volk tevoorschijn.

Voor ongelovigen echter betekent de zesde plaag evenals de derde plaag juist precies het tegenovergestelde. Voor ons is het leven uit de dood een *zegen*, maar voor de ongelovigen een *vloek*. Voor ons leidt het resultaat van de as uit de smeltoven tot *leven*, voor de wereld wordt de as tot boze zweren. Ja, voor de mensen van de wereld is de dood van Christus een vloek, doordat ze die dood niet voor zichzelf als reiniging voor hun zonden aannemen en juist vanwege die versmadede dood het ergste oordeel zullen ondergaan.

Het is hier ook van belang te bedenken dat Israël zelf in de 'smeltoven' is geweest, namelijk in de ijzeroven van Egypte (Deut. 4:20; 1 Kon. 8:51; Jer. 11:4). Satan streefde er met al zijn macht naar het volk in die oven te vernietigen, tot as te reduceren. Maar toen dat bijna gelukt leek, bepaalde God een ogenblik waarop de as van de smeltoven op het hoofd van hun vijanden terecht kwam. De as werd hier in de lucht gestrooid en kwam op Egypte neer. Bij de vijfde plaag werden hun schapen en runderen geslagen, maar bij de zesde plaag werden de Egyptenaren zelf door het oordeel getroffen. Zij probeerden het volk van God in de smeltoven te gronde te richten; nu keerde het oordeel zich tegen henzelf.

Daar komt nog iets bij. In het feit dat de as in de lucht werd geworpen, zien we al een verwijzing naar wat er in de laatste drie plagen zal gebeuren. Die laatste plagen tonen ons de definitieve oordelen van God, die rechtstreeks *vanuit de hemel* over de wereld komen: de hagel en de sprinkhanen dalen vanuit de lucht neer, en de zon aan de hemel wordt verduisterd. Zo daalt ook deze as als het ware uit de hemel neer en veroorzaakt zo de zweren in Egypte. Dat is een verwijzing naar het eindoordeel, wanneer God alle ellende, alle verdorvenheid van de goddelozen bij hen openbaar zal doen worden. Zij zullen

als het ware bedekt met de zweren van hun boosheid voor God staan. Een situatie die hierop lijkt vinden we in Jesaja, waar de toestand van de goddeloze meerderheid van het volk Israël wordt beschreven in het volgende beeld: van de voetzool af tot de schedel bedekt met wonden en striemen (Jes. 1:6). Wat in het binnenste aanwezig is, komt naar buiten.

Wat een zegen echter is de as van Gods oordeel voor ons! In het land Gosen, waar het volk Israël woont, breken geen zweren uit. Daar blijven de lichamen gaaf; ja, zij zullen straks als het ware gereinigd worden door de wateren van de Schelfzee. Zo zijn ook de gelovigen vandaag gereinigd door de doodswateren, waarin Christus ons is voorgegaan. En als wij ons daarna toch nog verontreinigen, is er het reinigingswater met daarin de as van het offer van Christus (vgl. Num. 19:9v.). Dit is as die ons *reinigt*, geen as die ons met zweren bedekt. Hoewel in ons nog de zonde woont, wil God niet toestaan dat bij Zijn kinderen zulke ‘zweren’ uitbreken dat hun zondige natuur in al haar verschrikking openbaar wordt. Onze toestand is in de as van de smeltoven van Gods oordeel al geoordeeld. Als er in het leven van een gelovige nog zonde zichtbaar wordt, kan ze in het verborgene voor Gods aangezicht worden weggedaan.

Maar bij de ongelovigen zal er in de wegen van Gods regering een tijd komen op aarde en ten slotte voor de Grote Witte Troon, waar de boeken geopend worden, dat zij in de schande van hun zondigheid, van top tot teen bedekt met ‘zweren’, voor Gods aangezicht zullen staan. Dan wordt hun verdorvenheid voor allen zichtbaar. God zal tonen wat zij in zichzelf zijn, en Wie Hij is als de rechtvaardige Rechter. Trouwens, vandaag de dag zien we al hoe God steeds meer openbaar maakt wat er in de harten van de goddelozen leeft. Wij leven in een wereld, ook in een ‘christelijke’ wereld, waarin nu al (om weer 2 Tim. te citeren) hun onzinnigheid aan allen [die het nog kunnen zien] duidelijk wordt, zoals ook bij die tovenaars het geval was.

Door Gods genade mogen wij ons echter in ‘het land Gosen’ bevinden (d.i. in de tegenwoordigheid van God). Wij leven als gelovigen die de kostelijke vruchten mogen plukken van wat er op het kruis is gebeurd, toen Christus Zich in de smeltoven van Gods verterende oordeel bevond. Als dat zo is, is onze geestelijke toestand nu al voor Gods aangezicht in orde gebracht door de as van die smeltoven, en kunnen wij als gereinigde mensen op aarde wandelen in Zijn licht.

De zevende plaag: hagel

Exodus 9:13-35

We komen nu bij de derde reeks van drie plagen. Weer moet Mozes 's morgens vroeg naar de farao gaan en tegen hem spreken (9:13). We zullen zien dat Mozes driemaal zijn hand of zijn staf moet uitstrekken en daarmee rechtstreekse oordelen uit de hemel moet laten komen – de zwaarste plagen die Egypte treffen. Wat een verschrikkelijke tijd zal het voor de wereld zijn, als God haar straks ook *rechtstreeks* met Zijn oordelen zal treffen vanuit de hemel! We lezen hier over een verschrikkelijke hagel. Over de hagel zegt God in het boek Job: 'Hebt u de schatkamers van de hagel gezien, die Ik achterhoud voor een tijd van benauwdheid, voor een dag van strijd en oorlog?' (Job 38:22-23). God spaart Zijn 'hagel' op voor de dag van Zijn toorn!

Wat zal het voor Egypte zijn geweest toen deze hagel op het land neerkwam! Dit land kent nauwelijks neerslag. Er valt bijna geen regen, zodat alle zegen van het land afhangt van de Nijl, dus van het op aarde al aanwezige water. Het kent niet de 'regen uit de hemel' – die een beeld is van hemelse zegen die tot ons komt in de kracht van de Heilige Geest –, zoals het land Kanaän die wel kent (Deut. 11:11). Maar wannéér dan ten slotte het water toch vanuit de hemel op Egypte terechtkomt, is het in de vorm van *hagel* – geen milde, zegenrijke regen, maar een alles vernietigende plaag. Zo'n plaag treft in de eindtijd ook deze wereld, zoals blijkt uit Openbaring 16:21. God zal met de 'hagel' van Zijn oordelen velen op aarde doden als een getuigenis van Zijn macht, opdat de overigen zich zullen bekeren.

Maar wat zijn de reacties van de mensen, als ook in de eindtijd de 'plagen van Egypte' over hen zullen komen? Zij bekeerden zich niet om Hem heerlijkheid

te geven, maar lasterden de God van de hemel (Openb. 16:9, 11). Op de keper beschouwd zendt God deze plagen dan eigenlijk ook niet met het doel dat de mensen zich nog zullen bekeren, want hun harten zullen totaal verhard zijn, maar opdat hun verdorvenheid openbaar wordt en ook Gods macht. Precies zo was het bij de latere plagen over Egypte. Bij de zesde plaag lezen we voor het eerst: 'Maar de HERE verhardde het hart van de farao, zodat hij naar hen niet luisterde' (Ex. 9:12). Dat had God niet van het begin af gedaan. Bij de eerste vijf plagen staat er telkens dat de farao zelf zijn hart verhardde (Ex. 7:23; 8:15, 19, 32; 9:7). Vijfmaal lezen we dat hijzelf zich tegen de tekenen en wonderen van God verzette.

Maar dan is voor God de maat vol. God spreekt één of twee keer tegen de mens, maar men slaat er geen acht op. Dat zegt Elihu in Job 33, en het doel is om de mens van zijn hoogmoed af te brengen. Maar dan is het ook genoeg. God brengt het oordeel van verharding pas wanneer een hart zich ondanks Zijn duidelijke getuigenissen niet voor Hem wil buigen. Hij heeft de goddeloze heidenen verhard, lezen we in Romeinen 1. Hij zal de naamchristenen ook verharden, zegt Paulus in 2 Tessalonicenzen 2. En Hij heeft ook een tijdelijke verharding over Israël gebracht, lezen we in Romeinen 11.

Dat gebeurt er wanneer het getuigenis van God bewust en hardnekkig wordt afgewezen. Misschien is het nu voor u de laatste keer dat God door Zijn Woord tot u spreekt. Luister niet naar valse leraars en bedriegers, zoals hier de tovenaars, die ervoor zorgden dat het hart van de farao onverschillig bleef en hij niet naar God luisterde. Nee, luister alstublieft naar God, voordat Hij misschien uw hart verhardt en er voor u geen kans meer is om Gods Woord aan te nemen, doordat uw hart ten slotte ontoegankelijk is geworden voor Zijn Woord.

Nadat God het hart van de farao heeft verhard, volgen onafwendbaar de laatste, definitieve oordelen. Nu wordt de farao in feite niet meer gewaarschuwd, zoals tot dan toe was gebeurd. Mozes moet nu nadrukkelijk zeggen: 'Want deze keer zal Ik al mijn plagen op *uzelf*, op uw dienaren en op uw volk afzenden' (9:14). Ditmaal wordt niet slechts de wereld rondom de farao getroffen, tot aan zijn privé-vertrekken toe (Ps. 105:30). Maar *hijzelf* wordt getroffen, zijn eigen hart (SV).

Zo komt hij onder Gods oordeel: 'Nu had Ik immers Mijn hand kunnen uitstrekken om u en uw volk met de pest te treffen, zodat u van de aarde

uitgeroeid zou zijn. Maar juist hierom heb Ik u laten bestaan, om Mijn kracht aan u te tonen, zodat Mijn naam bekendgemaakt zal worden op heel de aarde' (9:15v.). Hierna volgt dan de plaag van de hagel, waardoor dood en verderf rechtstreeks vanuit de hemel over de farao losbreekt. Zo zal het de wereld vergaan in het uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk komt. We mogen God wel ervoor danken dat wij voor dit uur bewaard zullen worden, zoals Christus heeft beloofd in Openbaring 3:10.

Wat een zegen is het echter dat God zelfs in die dagen mensen zal hebben, die door de oordelen heen bewaard zullen worden! Want we vinden in dit hoofdstuk twee belangrijke uitzonderingen: 'Wie van de dienaren van de farao het woord van de HERE vreesde, liet zijn slaven en zijn vee de huizen in vluchten' (9:20). Daardoor bleven ze voor de plaag gespaard. Hoewel ze weinig van de God van Israël wisten, vreesden ze Hem toch. Zo zullen er ook in de toekomst mensen zijn die God vrezen en het eeuwig evangelie geloven (Openb. 14:6v.). Dit evangelie luidt heel eenvoudig: 'Vrees God en geef Hem heerlijkheid. En aanbid Hem die de hemel, de aarde, de zee en de waterbronnen gemaakt heeft'. Het is dus de boodschap aangaande God de Schepper. Juist in die donkere tijd zal God van de mensen niet meer eisen dan een eenvoudige godsvrucht in hun harten voor Hem, de Schepper. God zal die mensen, die in de vreselijkste benauwdheid voor Hem zullen kiezen bijna zonder iets van Hem te weten, invoeren in de zegen van het Vrederijk. Het zal een menigte zijn die niemand kan tellen (Openb. 7:9), zoals er onder de knechten van de farao ook waren die God vreesden en daarom gespaard bleven.

De tweede uitzondering vinden we in vers 26: 'Alleen in de landstreek Gosen, waar de Israëlieten woonden, viel er geen hagel'. Zo zal er ook in de eindtijd onder het volk Israël een gelovig overblijfsel zijn. Tegenwoordig zien we al hoe God ten gunste van Zijn volk handelt, ook al bestaat er nog geen direct zichtbare band met Hem, zoals die straks bij de wederkomst van Christus openlijk zal worden hersteld. God zal dat getrouwe overblijfsel veilig door alle 'plagen' van de Grote Verdrukking heenvoeren. Zijn zegel zal aan hun voorhoofden zijn, zodat de plagen hen niet kunnen treffen (Openb. 7).

De belijdenis van de farao kunnen we wel overslaan. Zijn belijdenis in vers 27, dat hij deze keer heeft gezondigd, is net zoveel waard als de belijdenis van een Saul of een Judas, die slechts spijt hadden over de gevolgen van hun daden. Dat is niet het berouw van een verbroken en verbrijzeld hart, maar van een hart dat verhard is en alleen de uitwerking van zijn daden betreurt. Dit

soort berouw heeft voor God geen waarde. We kennen immers het einde van deze drie personen: de farao is omgekomen, Saul en Judas hebben zelfmoord gepleegd.

De achtste plaag: sprinkhanen

Exodus 10:1-20

De volgende plaag, die van de sprinkhanen, is van heel bijzondere betekenis, omdat zij in het profetische Woord rechtstreeks wordt uitgewerkt. God zal immers volgens de profeet Joël in de eindtijd een grote 'sprinkhanenplaag' over het Midden-Oosten brengen. De plaag dient als aankondiging van de dag van de HERE. We zien ook waarvan de sprinkhanen een beeld zijn: ze stellen de grote macht 'uit het noorden' (2:20) voor, die Israël in de eindtijd zal bedreigen. Men kan hier denken aan de 'koning van het Noorden' (Dan. 11), en aan Gog uit het verre noorden (Ezech. 38 en 39). Dat is profetisch dezelfde vijand als de Assyriër uit de vroegere geschiedenis van Israël.

Natuurlijk komen de sprinkhanen hier in Exodus 10 juist niet over Israël, maar over de wereld. We bedenken echter dat dit Israël het gelovige overblijfsel in de eindtijd voorstelt, dat ook dán door God tegen de macht uit het noorden zal worden beschermd, terwijl de goddeloze massa van Zijn volk samen met de wereld ten onder zal gaan door de 'plaag'.

God maakt in de eerste verzen van Exodus 10 duidelijk dat Hij nu met een teken komt dat van bijzonder belang voor de Israëlieten is, en niet zozeer voor de farao, die zijn hart immers had verhard. God zegt in vers 2: '(...) en zodat u ten aanhoren van uw kinderen en uw kleinkinderen kunt vertellen wat Ik in Egypte heb aangericht, en wat Mijn tekenen waren die Ik onder hen verricht heb. Dan zult u [Israël] weten dat Ik de HERE ben'. Dit is heel frappant. Hierin zien we hoe

wonderlijk Gods Woord is in zijn samenhang en overeenstemming, want Joël 1 begint op precies dezelfde manier. Wat in Israël zal gebeuren, moet aan het toekomstige geslacht worden doorgegeven: ‘Vertel erover aan uw kinderen en laten uw kinderen erover aan hun kinderen vertellen en hun kinderen weer aan de volgende generatie’ (1:3).

Het boek Joël hamert er ook op dat God *Zelf* deze sprinkhanenplaag beschikt. Hij laat toe dat de koning van het noorden in de eindtijd nog eenmaal tegen Israël zal optrekken. Dan zal deze vijand in een oogwenk het land doortrekken als een voortstormende gesel (Jes. 28:17-18). Hij zal tot aan Jeruzalem oprukken en de stad innemen, zodat de helft van de inwoners in ballingschap wegtrekt (Zach. 14:2). Als een sprinkhanenplaag zullen ze over het land komen. God Zelf zal dat doen. In Joël 2:11, 25 staat dat het *Zijn* leger is. Hij brengt de sprinkhanenplaag teweeg. Zo moeten wij aan onze kinderen vertellen – evenals het gelovig overblijfsel van Israël dat straks aan zijn kinderen zal doen – dat God bezig is

om met deze 'sprinkhanenplaag' Zijn doel te bereiken. Dit doet Hij nu nog in Zijn voorzienigheid, maar spoedig brengt Hij een rechtstreeks oordeel over de wereld en de goddeloze massa van Zijn volk en handelt Hij ook tot uitredding van de getrouwen.

Gods grote daden zijn nu en ook straks in de Grote Verdrukking, tekenen en wonderen voor Zijn volk. Wat er vandaag in de christenheid en zelfs nu al in het Midden-Oosten met Israël en de omringende volken gebeurt, is een *teken* voor u en voor mij. Namelijk dat God in Zijn voorzienigheid aan het werk is in de wereld, en met het oog op Zijn volk. Laten we onze kinderen deze gebeurtenissen niet vertellen zoals de geschiedenisleraar op school dat doet, maar laten we het doen in het licht van Gods Woord en de kinderen zeggen dat God de dingen naar Zijn einddoel stuurt. Het zijn 'de loffelijke daden van de HERE, Zijn kracht en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft'. Wij vertellen ze door aan de volgende generatie (Ps. 78:4-6; vgl. 22:31v.; 48:14v.; 102:16-19).

Farao komt nu opnieuw met een list, zijn derde; en het is juist in dit verband van de relatie tussen ouders en kinderen opmerkelijk dat deze list op de *kinderen* van het volk Israël betrekking heeft. Farao wil wel de mannen laten gaan, ze mogen in de woestijn trekken om daar God te dienen; maar dan moeten hun kinderen achterblijven! Terwijl God juist wil dat de ouders de kinderen zullen vertellen over Hem, probeert de farao ouders en kinderen uit elkaar te halen. Mozes had eerst gezegd: 'Wij zullen met onze jongeren en ouderen gaan. Met onze zonen en dochters, met ons kleinvee en onze runderen zullen wij gaan, want wij hebben een feest voor de HERE'. De farao zegt hierop: 'De HERE moge net zo met u zijn als ik u en uw kleine kinderen laat gaan! Kijk uit, want er staat u onheil te wachten! Zo niet! Laat toch de mannen gaan, zodat zij de HERE kunnen dienen, want dat is waar u om verzocht hebt' (Ex. 10:10-11).

Dit is een list van de satan waarmee we tegenwoordig ook te maken hebben. Als volwassenen zijn we dikwijls graag bereid Gods Woord te horen, de Heer te dienen en de samenkomsten van de gelovigen te bezoeken. Maar we denken daarbij al gauw dat dit 'feest voor de HERE' alleen voor volwassenen is en dat de kinderen er geen deel aan hebben. We laten ze liever thuis, omdat ze er toch niets van begrijpen of zelfs omdat ze geen zin hebben. Mozes wilde daar niets van weten. Als er vandaag een 'feest voor de HERE' onder Gods volk is, dan is dat ook een feest voor de gezinnen. De Gemeente bestaat weliswaar uit individuele gelovigen, maar het christelijk getuigenis van God op aarde

bestaat niet uit individuele gelovigen, maar uit gezinnen. Dat blijkt naderhand overduidelijk bij het feest van het Pascha in Exodus 12.

Het is van groot belang om deze list van de satan te onderkennen. Als wij de wens hebben God te dienen 'in de woestijn', maar daarbij onze kinderen in de wereld willen achterlaten binnen het bereik van de satan, wat zal er dan gebeuren? Dan zullen ook de ouders langzamerhand naar 'Egypte' teruggetrokken worden. De farao was er zeker van dat de ouders vanzelf zouden terugkeren, als hun kinderen in Egypte waren achtergebleven. Dit probeerde hij hier te bereiken, en dat probeert de satan nu ook bij ons. Denken we maar aan iemand zoals Eli, een vroom man, en iemand zoals Lot, een rechtvaardig man. Zij beiden lieten toch om zo te zeggen hun kinderen achter in 'Egypte'. Eli maakte zelfs niet eens aanmerkingen op zijn zonen (1 Sam. 3:13). En toen Lot zijn schoonzonen voor het oordeel waarschuwde, dachten zij dat hij een grapje maakte (Gen. 19:14).

Is het niet vreselijk als onze kinderen dat denken wanneer wij met hen over de dingen van God spreken? Dan is er naar de mens gesproken geen hoop meer voor hen en zullen ze met de wereld omkomen. Naar Gods gedachten horen ouders en kinderen echter bij elkaar en moeten ze samen de Heer dienen. Het feest voor de Heer is er voor allen, tot en met de bejaarden en de kleinste kinderen. Wanneer de satan de jeugd in zijn greep krijgt, gaat het getuigenis van Gods gemeente te gronde. In die situatie zullen de volwassenen de Heer nog wel dienen 'in de woestijn', maar zullen onze kinderen binnen het bereik van de satan blijven. We zullen ook verder nog zien hoe belangrijk het is als echte christelijke gezinnen in deze tijd onze plaats in het getuigenis van God op aarde te bewaren.

De negende plaag: duisternis

Exodus 10:21-29

Bij de negende plaag zien we dat een tastbaar dikke duisternis over het land Egypte kwam. Mozes moest opnieuw zijn hand naar de hemel uitstrekken, en er kwam 'een dikke duisternis in heel het land Egypte, drie dagen lang. Zij zagen elkaar niet, en drie dagen lang stond niemand op van zijn plaats' (Ex. 10:22-23). Soms vraagt men zich af in welke zin de laatste in de reeks van negen plagen nu juist de ergste werd gevonden; immers, een dikke duisternis zou ons niet zoveel angst aanjagen. Maar ten eerste gaat het hier niet gewoon om de afwezigheid van licht, maar vermoedelijk om een verblindende zandstorm, die het onmogelijk maakte zelfs maar een hand voor de ogen te zien. Ten tweede moeten we bedenken dat het in alle plagen gaat om de openbaring van Gods macht tegenover de macht van de goden van Egypte. De eerste plaag had betrekking op de Nijl, een van de goden van Egypte; en ook elk van de volgende plagen was in feite gericht tegen bepaalde goden en godinnen van Egypte. Hier bij de negende plaag gaat het om de voornaamste god: Ra, de zonnegod, aan wie ook de farao goddelijke heerlijkheid en gezag ontleende. Drie dagen tastbare duisternis! Dat was een vreselijke plaag, waarin het met de macht van de zonnegod helemaal gedaan was.

Maar een nog vreselijker plaag voor deze wereld is de volledige duisternis in de harten van de mensen, die zich aan de afgoden en de daarachter schuilgaande demonische machten hebben overgegeven. Als straks elk licht van Gods genade, al het zicht op Zijn waarheid is verduisterd en er geen

evangelieboodschap, geen getuigenis van de waarheid meer op aarde zal zijn, zal de mens helemaal aan de macht van de satan en zijn demonen zijn prijsgegeven. Dan zal in vervulling gaan wat God in Jesaja 60:2 zegt: ‘Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken en donkere wolken de volken, maar *over u* zal de HERE opgaan en Zijn heerlijkheid zal *over u* gezien worden’. Dit laatste is heel belangrijk; het laat zien dat zelfs in de dikste duisternis er toch licht is, en wel onder het volk van God. Zo was het ook in Gosen, want voor alle Israëlieten was het licht in hun woongebieden (Ex. 10:23).

Het is opmerkelijk te zien wat in geestelijke zin de Bron van dat licht was. Dat was Christus, het ware Paaslam (1 Kor. 5:7). We zullen hierna zien dat onmiddellijk aan het einde van deze drie dagen duisternis, zonder nadere onderbreking, de eerstgeborenen van Egypte werden geslagen; en in diezelfde laatste nacht moest Israël het Pascha vieren. Om het Pascha op de veertiende dag van de maand te kunnen vieren, moest men op de tiende dag al een lam in huis nemen (Ex. 12:3). Dat betekent dus dat de Israëlieten precies tijdens die drie dagen van duisternis het lam in huis hadden. Terwijl de duisternis heerste over Egypte, was figuurlijk gesproken het Lam het licht in de huizen van de Israëlieten. Het herinnert ons aan wat in Openbaring 21:23 van het Nieuwe Jeruzalem staat geschreven: ‘(...) want de heerlijkheid van God verlichtte haar en haar lamp is het Lam’.

Zo zal het ook het gelovig overblijfsel van Israël vergaan in de dagen van de Grote Verdrukking, wanneer elk licht verdwenen is. Dan zal er toch licht zijn in hun woningen, doordat het Lam in hun harten zal wonen. Het bloed van het Lam zal het oordeel aan hen voorbij doen gaan, en ten slotte zal ook voor hen de volkomen verlossing aanbreken. Diezelfde genade mogen wij nu al ervaren. Er is ook in onze woningen goddelijk licht, terwijl in de wereld de geestelijke duisternis steeds groter wordt, de waarheid wordt verduisterd en de radeloosheid en de angst hand over hand toenemen. Het Lam Zelf is het ware Licht in onze woningen, voor ons en onze gezinnen. We mogen onze plaats innemen rondom het ware Paaslam en ons verheugen in Zijn licht, tot de volkomen verlossing ook voor ons aanbreekt en we bij de Heer zullen zijn. Wat is dat belangrijk in de tijd waarin wij leven! We mogen onze gezinnen niet verwaarlozen; ze vormen de kern van het huidige getuigenis van God op aarde. Het Lam wil niet alleen graag in onze eredienst, maar ook in onze gezinnen en onze woningen het Middelpunt zijn.

Kijken we maar naar de Israëlieten in Egypte. Toen ze die drie dagen het lam in huis hadden, stond heel hun gezinsleven in het teken van dat lam. Drie dagen lang konden ze het lam in zijn gaafheid, zijn volmaaktheid bewonderen. Ze wisten dat het lam, dat ze liefhadden en dat de lieveling van de kinderen was geworden, aan het eind van de drie dagen geslacht moest worden. Hun bevrijding en verlossing hingen van dat lam af. Ze zouden alleen vrij kunnen uittrekken, als het bloed van het lam op de deurposten zou zijn aangebracht. Vandaag de dag is het ware Lam van God ook het voorwerp van onze genegenheid en de Bron van licht in ónze woningen. Dit licht is er, doordat wij het eens voor ons geslachte Lam elke dag in onze woningen als Middelpunt mogen kennen en Hem onze genegenheid mogen toebrengen.

Is dat realiteit bij ons? Of leven we meer bij het dagelijks 'licht' van het televisietoestel? Staat het Lam in onze gezinnen werkelijk centraal? In Egypte, in de wereld, kent men het Lam helemaal niet als de ware Lichtbron. Maar in onze woningen kan er echt licht zijn, als onze harten zich maar richten op het Lam dat voor ons is geslacht. Spreken we over het geslachte Lam, wanneer we als gezin bij elkaar zijn? In het Lam ligt immers onze redding! Zijn bloed is de grondslag van ons heil; dat moeten we vasthouden in deze wereld, waar de duisternis met de dag toeneemt. Laat de Heer ons daartoe genade geven! Het paaslam van Exodus 12 stond in het middelpunt van het gezin. Als dat ook in onze gezinnen het geval is, mogen we in een duistere wereld tot verheerlijking van Gods naam leven.

Nadat de farao op allerlei manieren heeft geprobeerd het volk in Egypte te houden, komt hij aan het eind van Exodus 10 met zijn vierde en laatste list. Zijn eerste list was: jullie mogen God dienen, maar alleen in het land Egypte (8:25). Zijn tweede list was: jullie mogen God dienen in de woestijn, maar jullie mogen niet al te ver gaan en in mijn invloedssfeer blijven (8:28). De derde list van Farao was: alleen de mannen mogen gaan, de gezinnen moeten achterblijven (10:8-11). En nu komt de vierde list: jullie mogen gaan, ook met jullie kinderen, maar met achterlating van het kleinvee en de runderen (10:24). Maar Mozes doorzag deze list onmiddellijk: als zij hun vee niet zouden meenemen, zouden zij God niets te offeren hebben (10:25-26).

Satan staat ons, als het dan niet anders kan, toe door de 'Rode Zee' te trekken en aan de overkant drie dagreizen ver 'in de woestijn' te trekken en onze dienst voor God uit te oefenen. Maar wat is die dienst waard als er in ons leven geen geestelijke offeranden van lof en aanbidding zijn? Het vee, de schapen,

geiten en runderen, zijn allemaal offerdieren. Ze stellen ons in verschillende facetten de Persoon en het werk van Christus voor (zie uitvoerig Lev. 1-7). Er is voor God geen hogere en waardevollere dienst dan de dienst van aanbidding, waarin Hij iets ontvangt van wat wij in de Persoon en het werk van Christus hebben gevonden. Dat is eredienst voor God, waarvan Hij graag ziet dat wij die in de woestijn uitoefenen. Daarom zegt Mozes hier: we weten nog niet precies wat we in de woestijn zullen doen, maar we weten wel dat we alles moeten meenemen. En wanneer we bij God zullen aankomen, zal Hij van dit vee uit onze handen aannemen wat Hem welgevallig is.

Wanneer wij 's zondags in Gods tegenwoordigheid naderen om Hem onze aanbidding te brengen, hebben we als het ware alles meegenomen wat we in de voorafgegane week van het werk en de Persoon van Christus hebben gezien. Dan wil God daaruit van ons aannemen wat Hem welgevallig is. Zo mogen wij onder de leiding van de Heilige Geest Hem onze aanbidding brengen. Wat een wonderbaar voorrecht is dat! Laat het de satan niet lukken ons hiervan te weerhouden; want daarop heeft hij het voorzien. Deze list is voor ons misschien wel het moeilijkst te onderkennen. Zijn streven is namelijk dat christenen zich eventueel wel met alle mogelijke activiteiten zullen bezighouden, maar het belangrijkste zullen veronachtzamen: namelijk God geestelijke offeranden te brengen van alles wat zij in de Persoon en het werk van Christus hebben bewonderd en genoten.

Nu is de farao aan het eind van al zijn listen gekomen. Hij barst in woede los tegen Mozes en zegt: 'Ga bij mij weg! Wees op uw hoede, dat u mij niet nog eens onder ogen komt, want op de dag dat u mij onder ogen komt, zult u sterven'. Mozes antwoordt hierop: 'U hebt juist gesproken. Ik zal u niet meer onder ogen komen' (10:28-29). God was met de farao uitgepraat. Hij had hem op alle mogelijke manieren op de proef gesteld; maar toen bleek dat hij niet wilde luisteren, verhardde God zijn hart. Maar ook al had Hij in feite met de farao en met Egypte afgedaan, Hij wilde toch de Egyptenaren en Zijn volk Israël nog een laatste getuigenis geven van Zijn macht. Daarom volgt hier onmiddellijk het elfde hoofdstuk met de aankondiging van de tiende en laatste plaag.

De tiende plaag: de dood van de eerstgeborenen

Exodus 11

De eerste drie verzen van Exodus 11 vormen eigenlijk een tussenzin. Hier vinden we namelijk wat God tot Mozes had gezegd, vóórdat deze voor de laatste keer naar de farao ging. God had te kennen gegeven dat er nog één plaag zou volgen. Deze plaag zou niet zoals de eerdere plagen als een soort natuurramp plaatsvinden, want ditmaal zou God geen insecten of ziekten zenden om hiermee het volk Zijn grote macht te tonen en het hart van de farao en de Egyptenaren te overtuigen. Nee, bij deze plaag zou God *Zelf* neerdalen om te oordelen. Deze plaag zou geen waarschuwing meer zijn, maar God zou een definitief oordeel over het land Egypte brengen. God zou iedere eerstgeborene van Egypte slaan.

In vers 3 zien we de grootheid van Mozes. Hij stond in het land Egypte in hoog aanzien in de ogen van de dienaren van de farao en in de ogen van het volk. Hier is niets meer overgebleven van de bevende en vreesachtige Mozes uit Exodus 3 en 4. Hier is hij onmiskenbaar een beeld van Christus in al Diens heerlijkheid en grootheid. Eenmaal zal Hij op aarde terugkomen om in macht en heerlijkheid het oordeel uit te oefenen. Dat vinden we in type in hoofdstuk 12, een heel fundamenteel hoofdstuk in het Oude Testament. Daar vinden we zowel het oordeel over de wereld, alsook de uitredding die God Zijn volk heeft geschonken. God Zelf zou neerdalen en te middernacht door het midden van Egypte gaan (11:4). Hij zou na al Zijn waarschuwingen Zelf het oordeel over Egypte brengen. En bovendien zou God voor Zijn volk een grondslag geven

waarop Hij dat volk – dat van origine even verdorven was als de Egyptenaren – van het oordeel kon redden.

In Exodus 12:42 lezen we: ‘Een nacht van waken was dit voor de HERE om hen uit het land Egypte te leiden’. Wat een treffende uitdrukking! Het was niet slechts een nacht van waken voor Israël om het Pascha te vieren, maar een nacht van waken voor God Zelf. Het was de nacht, die zoals gezegd het slot van de drie dagen van duisternis vormde.

We weten dat Christus hier op aarde het Paaslam is geworden, nadat Hij drie jaren op aarde had rondgewandeld en als het Licht in de duisternis had geschinen. Aan het einde van Zijn leven op aarde vierde Hij ook ‘s nachts met de discipelen het Pascha. Heel treffend lezen we in Johannes 13:30, toen Judas naar buiten was gegaan en de Heer met Zijn discipelen het paaslam zou eten: ‘En het was nacht’. Dat wil niet zeggen dat het buiten volslagen donker was; het was volle maan en dus vrijwel zeker een heldere nacht. Maar de Heilige Geest maakt ons duidelijk dat het geestelijk gesproken nacht was. Nacht in het hart van Judas. Nacht in de wereld, die zich niet wilde bekeren. Nacht te midden van de goddeloze massa van Israël. Maar daar in de bovenzaal, waar Christus was, daar was het licht. Daar was het Lam de lamp. Daar vierde Hij met Zijn discipelen het Pascha. Dat was de nacht, die voorafging aan die ‘nacht’ van

de drie uren van dikke duisternis, toen Hij het oordeel op Zich moest nemen. Maar in die 'nacht' heeft Hij de satan van zijn kracht beroofd.

Dat wordt ons in type hier in het oordeel over de Egyptenaren voorgesteld. Het was namelijk een oordeel over Egypte en niet alleen over de eerstgeborenen. In Psalm 136:10 lezen we dat God de Egyptenaren trof *in hun eerstgeborenen*. En in Psalm 78:51 staat dat God al het eerstgeborene in Egypte trof, de eerste vruchten van de mannelijke kracht in de tenten van Cham (d.i. Egypte). Als God het oordeel brengt, dan slaat Hij de mens in diens vermeende kracht, in diens diepste trots. Het was een oosterse gewoonte dat het voortbestaan van de familienaam, en ook van het koningschap, afhing van de eerstgeborene. Daarin berustte dus de kracht van het hele geslacht. Daarom richtte alle hoop van de natuurlijke mens zich op de eerstgeborene.

Daarom sloeg God alle hoop van de Egyptenaren de bodem in door hun eerstelingen te slaan: 'vanaf de eerstgeborene van de farao, die op zijn troon zou zitten, tot aan de eerstgeborene van de gevangene, die zich in de gevangenis bevond' (12:29). God trof de Egyptenaren in de eerstelingen van hun kracht. Die waarheid moet ook elke zondaar vandaag nog leren. Als hij de verlossing leert kennen, leert hij wat het inhoudt achter het bloed van Christus te schuilen. Dat is de heerlijke waarheid van de verlossing. Maar het is ook de ernstige waarheid dat alles waarop de natuurlijke mens zich laat voorstaan, alles wat zijn eer en kracht uitmaakt, moet verdwijnen. De trotse macht van de farao en van Egypte over het volk van God verdwijnt door het oordeel van God. Zo breekt Hij de kracht van elk natuurlijk mens, hetzij door over hem het eeuwig oordeel te brengen, hetzij doordat de zondaar zich verootmoedigt en zich met een verbroken en verbrijzeld hart tot God bekeert.

Wat zal het voor het toekomstige overblijfsel van Israël zijn, als God de 'eerstelingen' van de wereld zal treffen! Wie zullen dan de eerstelingen van haar kracht zijn? Op wie zal de wereld zo buitengewoon trots zijn, en van wie zal haar bestaan volgens haar eigen idee afhankelijk zijn? Dat zal het beest uit de zee zijn, het hoofd van het herstelde Romeinse rijk, dat zijn grote macht rechtstreeks van de satan heeft ontvangen; en ook het beest uit de aarde, de valse profeet, die alle macht van het eerste beest zal uitoefenen (Openb. 13). Deze beide beesten zullen door de satan, de overste van deze wereld, persoonlijk bezielde zijn. Maar ook dan zal God als het ware zeggen: Nu zal Ik persoonlijk neerdalen en de eerstelingen van hun kracht doden. Als Christus het oordeel over de wereld brengt, zullen het beest en de valse profeet in de

poel van vuur worden geworpen (Openb. 19:20). Deze twee zijn de enigen die zich reeds tijdens het duizendjarig rijk in de hel zullen bevinden.

De woorden van Mozes in Exodus 11:4-8 zijn de laatste woorden die hij tot de farao richtte. De farao had gezegd: 'Wees op uw hoede, dat u mij niet nog eens onder ogen komt' (10:28). Mozes kon daarom nog maar één ding doen: het oordeel aankondigen. Wat zal dat een panische angst hebben veroorzaakt bij de Egyptenaren, die zich weliswaar niet wilden bekeren, maar toch voldoende de macht van God hadden leren kennen! En wat een gejammer steeg er in Egypte op, toen de eerstgeborenen daadwerkelijk waren gedood (12:30). Wat een gejammer zal er straks ook in de wereld zijn, als het oordeel over haar losbarst! Het zal een geweeklaag zijn, dat zal doorklinken tot aan de plaats waar het geweest en het tandengeknars nooit zullen eindigen. Daar zal ook tot in eeuwigheid de buitenste duisternis heersen; de duisternis van deze drie dagen vindt als het ware haar voortzetting in de donkere eeuwigheid.

In het land Egypte was één groot geweeklaag. Maar van de Israëlieten lezen we, dat tegen hen nog geen hond zijn tong durfde roeren (11:7). Voor de Israëlieten was er niet de minste aanleiding tot enige onrust of iets dergelijks. In vers 7 lezen we ook dat God onderscheid maakte tussen de Egyptenaren en de Israëlieten. De scheiding blijkt volgens vers 8 uit het feit dat door Gods toedoen de Egyptenaren zich neerbogen om de Israëlieten te smeken het land te verlaten. Terwijl ze tijdens de eerste negen plagen aanhoudend hadden geprobeerd het volk in het land te houden, smeekten ze hen nu Egypte te verlaten. Ook in de toekomst zal Christus, wanneer Hij persoonlijk uit de hemel komt, het oordeel over de wereld brengt en Zijn volk verlost, bewerken dat de vijanden van de Zijnen zich voor hen zullen neerbuigen en hen als Gods volk zullen erkennen (vgl. 2 Tess. 1:10; Openb. 3:9).

De verzen 9 en 10 vormen het slot van het eerste deel van het boek Exodus. Het oordeel over de wereld staat vast en terwijl het wordt voltrokken, begint God iets heel nieuws met Zijn volk Israël. We lezen hier: 'De HERE nu had tegen Mozes gezegd: De farao zal naar u niet luisteren, zodat Mijn wonderen in het land Egypte nog talrijker worden. Mozes en Aäron hebben al deze wonderen gedaan voor de farao, maar de HERE verhardde het hart van de farao, zodat hij de Israëlieten niet uit zijn land liet gaan'. Dat is nu, aan het einde van de geschiedenis van de plagen, volkomen aan het licht getreden. Maar ook Gods plannen zijn duidelijk geworden. Hij zou ondanks alle inspanningen van de vijand Zijn volk verlossen.

God zou Zijn wonderen talrijk maken en Zijn heerlijkheid tonen, zowel in het oordeel als in de verlossing. Hij zou het hart van de farao verharderen, en met het oordeel komen en een scheiding bewerken tussen Israël en Egypte. Zo was het toen, zo zal het straks in de Grote Verdrukking zijn; en zo is het ook vandaag. Maar aan welke kant staat u? Aan de kant van het volk van God, of aan de kant van de wereld? Zijn deze plagen ook voor u tekenen en wonderen van Gods macht in het oordeel en in de verlossing? Wonderen die u tot dank en aanbidding stemmen? Of zult u, zoals Openbaring 18:4 zegt, zelf ook van de plagen ontvangen die over de wereld zullen komen?

